

Křehká krása

27.11.2014 Marianne

Kristýna Mazánková

Sklo má v České republice dlouholetou tradici. Třeba ve vesničce Poniklá se přes sto let vyrábějí úchvatné skleněné vánoční ozdoby, které si oblíbili lidé na celém světě. Přesvědčili jsme se o tom na vlastní oči.

Oblast mezi Krkonošemi a Jizerskými horami je trochu tajemná – plná kopců, malých stavení a lesů. Sklářství se tu daří po staletí, ostatně Jablonci nad Nisou se svého času přezdívalo rakouská Kalifornie či Paříž východu. Doby, kdy byla zdejší města a vesnice sklářskými a bižuterními velmocemi, jsou ale bohužel pryč – věhlas dnes připomíná jen jablonecké Muzeum skla a bižuterie a pár ‚držáků‘ z řad firem a soukromníků, kteří pochopili, že by byla škoda smazat um předávaný z generace na generaci. Jedním z podobných míst je i víska Poniklá, kde se podařilo zachovat technologii výroby perličkových vánočních ozdob. Ty tu mají tradici už od konce devatenáctého století, tedy od dob, kdy se v Česku naplno rozvinula tradice zdobení vánočních stromků. Skleněné perličky primárně vyráběné kvůli bižuterii tehdy dostaly své nové využití. A mají ho dodnes, i když největší zájem o ozdoby panoval hlavně ve dvacátých letech minulého století, kdy se úspěšně vyvážely do celého světa. Ještě v devadesátých letech tu pracovalo dvě stě zaměstnanců, dnes jich zůstalo jen něco přes třicet. Pomalá cesta trendu

V Poniklé se vyrábějí hlavně ozdoby s tradiční vánoční symbolikou, ale mají tu i ‚úlety‘ – od princezen přes zoologické zahrady k dopravním prostředkům, kočárkům, konvičkám či válečkům na nudle. Letos převažuje zelená – od trávové až po mechovou. „Trendy se mění se jen pomalu, rozhodně ne každý rok. Ozdoby spíše odrážejí to, jaký je svět kolem nás. Ve třicátých letech měly úspěch letadla, vzducholodě, kola, auta, vlaky... A dnes? Fungují hlavně andělíčky, hvězdy a klasické barevné kombinace ve vánočním duchu – zlatá, stříbrná, červená a zelená,“ říká Marek Kulhavý, majitel firmy Rautis.

„Firma vznikla v roce 1902, perlařina tu funguje ještě o padesát let déle. Každá rodina a každá vesnice je tímto oborem nějak poznamenaná. Třeba v osmdesátých letech šlo o klasický přivýdělek maminek na mateřské, v mezích doma montovaly ozdoby. Dost lidí tu má s oborem zkušenost z rodiny, i drsní chlapi v hospodě u piva občas přiznají, že jako malí po večerech navlíkali,“ směje se majitel perličkové firmy.

Dvanáct párů rukou

Jak vlastně ozdoby vznikají? Na začátku je obyčejná skleněná trubička. Té se musí zatavit špičky, z ní se pak foukají klouče - trubičky s perličkami. Ve stříbrném se barví roztokem nastříbmo, pak se perličky perou, suší v peci, svazují... Nakonec je třeba ozdoby namáčet do barev a malovat, než je hotovo, sáhne na každou v průměru dvanáct rukou! V obchodě v Poniklé nabízejí na tisíc druhů perličkových ozdob, ale databáze obsahuje pětadvacet tisíc vzorů, každý rok navíc představují novinky. „I tak se ale najde zákazník, kterému nabídka nevyhovuje a chce vytvořit dílo na zakázku. To ale vůbec nevádí - z perliček je možné vytvořit všechno, ve tvarech není žádné omezení, jen ve fantazii a zručnosti,“ uzavírá ředitel firmy prohlídku sklárny.